

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Семенов Євгеній ПОПУЛІСТСЬКА РИТОРИКА ОБІЦЯНОК: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ.....	282
Бабенко Андрій ЦИФРОВИЙ ЛОБІЗМ ЯК НОВА МОДЕЛЬ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УХВАЛЕННЯ РІВНЕНЬ В УМОВАХ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЇ.....	284
Квітова Катерина ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	286
Ковальчук Олександра УКРАЇНА В СИСТЕМІ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....	290
Таргоніна Марія ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	293
Буянов Іван ЄВРОПЕЙСЬКА КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ.....	295
Івахненко Анастасія РОЛЬ УКРАЇНИ У ЗМІЦНЕННІ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....	298
Казюк Анатолій ЧОРНЕ МОРЕ ЯК ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ФРОНТИР: ПРОТИСТОЯННЯ ЗАХОДУ Й СХОДУ У ХХІ СТОЛІТТІ.....	299
Пештерєва Ольга ЦИФРОВА ДЕМОКРАТІЯ ПРОТИ ЦИФРОВОГО АВТОРИТАРИЗМУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	301
Тищенко Юрій ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ.....	304

ракети, розвідка – усе це показало, що Росія вже давно не є домінуючою морською силою, якою вона хотіла здаватися.

Сьогодні Москва втрачає кораблі, логістику, та навіть психологічний контроль над морем, тоді як Україна та союзники НАТО формують нову реальність у Чорноморському регіоні. Туреччина блокує перекидання російських кораблів через протоки, Румунія зміцнює свій повітряний компонент, Болгарія бере участь у спільних програмах розмінування, а інші країни Альянсу інвестують у регіональні безпекові ініціативи.

У підсумку Чорне море перестає бути периферією – воно стає серцем європейської безпеки. І саме результати війни в Україні визначать, хто володітиме цим серцем у XXI столітті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Oboladze L., Latsabidze A. The Black sea: regional dynamics and the security strategy of the north atlantic treaty organization. Tbilisi : Tbilisi Free University, 2024.
2. Understanding Russia's Black Sea strategy: How to strengthen Europe and NATO's approach to the region [Електронний ресурс] URL: <https://www.chathamhouse.org/2025/07/understanding-russias-black-sea-strategy>

ПЕШТЕРЄВА ОЛЬГА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 052 «Політологія»

Навчально-науковий інститут психології та суспільних наук

Науковий керівник: **ПРОНОЗА ІННА**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри політичних наук і права

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

ЦИФРОВА ДЕМОКРАТІЯ ПРОТИ ЦИФРОВОГО АВТОРИТАРИЗМУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ

У XXI ст. інформаційно-комунікаційні технології змінили суспільну участь та політичну владу. З плюсів – цифрові платформи гарантують нам революцію у демократії, тому що роблять урядування більш прозорим та залучають населення до ухвалення рішень та дають кожному право голосу через електронні голосування, петиції і тд. З мінусів – зростають можливості для спостереження і аналізу даних користувачів, в свою чергу, ці технології важливі і впливовий інструмент контролю для авторитарних режимів.

Одна з ключових концепцій для розуміння цифрової демократії це ідея «технології експертизи», яку розвиває в своїх працях Бет Симон Новек. Вона

стверджує, що всі цифрові інструменти мають «зіставити поставку громадянської експертизи з попитом на неї в уряді» [2].

Новек каже, що класична демократія, яка полягає у голосуванні раз на кілька років – це недостатньо, натомість пропонує «глибшу форму участі, засновану на знаннях і вмінні людей» [2], де громадяни мають можливість долучитися не тільки до виборів, а і до вирішення публічних проблем. За цієї концепцією технології мають стати засобом, який би підвищив легітимність та ефективність влади та публічного управління, тому що дозволив би уряду враховувати думку і державних службовців, і громадян.

На практиці дуже успішний приклад це Естонія, де запровадили електронне голосування, онлайн доступ до державних послуг та цифровий паспорт, схожа ситуація і в Тайвані, де є платформи vTaiwan і Join.gov.tw, які дозволяють суспільству брати участь у законодавчих рішеннях. І, звісно, українська «Дія», як приклад цифровізації для зменшення бюрократії, доступності великої кількості державних послуг та цифрових документів.

На протилежність виступає концепція цифрового авторитаризму, як форми політичного режиму, де цифрові технології використовуються для контролю, спостереження і впливу на населення. За Ларрі Даймондом, це називається «постмодерним тоталітаризмом», він каже, що цифрові платформи в авторитарних режимах мають «потенціал посилювати загрози, що походять від авторитарного порушення приватності, ехо-камер і поширення дезінформації» [3]. Також, Стівен Фельдштейн запевняє, що саме «штучний інтелект буде головним інструментом для авторитарних держав, він дозволить відстежувати громадян в реальному часі, аналізувати їх та намагатися передбачити можливості протестів» [5] та революційної діяльності.

Яскравим прикладом цифрового авторитаризму є Китай, влада використовує відеоспостереження, біометрію та інтернет-контроль, щоб моніторити населення. Цензура, система соціального рейтингу, фактично окремий інтернет, відомий як «Великий китайський фаєрвол» дають змогу контролювати інформаційний простір та зменшити вплив міжнародних користувачів на своє населення. В інших авторитарних державах, таких як Іран, Туреччині та Росії, цифрові технології також використовують для блокування різних платформ, маніпуляції інформацією та соціальними мережами. Вивчивши звіти від Freedom House, можна побачити, що щороку зростає кількість країн, які впровадили цифрові інструменти для цензури.

Демократії та автократії використовують однакові інструменти, такі як цифрова ідентифікація, біометрія, відеоспостереження, але функціонал цих інструментів кардинально різний. Цифрова демократія має за мету посилення прозорості і підзвітності, зібрані дані використовують щоб залучати громадян та поширити інклюзивність. Натомість цифровий авторитаризм має мету легітимізувати контроль, цензурити свободу слова та формують думку і

середовище, де владу критикувати неможна, бо це неприйнятно та послідує покарання. Дослідження від Oxford Internet Institute дають нам розуміння, що в авторитарних режимах соц.мережи просто інструмент для поширення дезінформації та впливу на населення, а в демократіях це канали для політичної участі, обговорення, критики та мобілізації.

Але у більшості держави світу демонструють нам такі моделі цифровізації, які поєднують елементи прозорості та контролю, спостереження і участі це називають гібридними режимами. Гібридні режими так поширені тому що у держав та влади є потреба зберігати свою легітимність, але не відмовляючись від контролю і впливу. Гібридні цифрові режими поєднують і демократичне електронне урядування, прозорість, але поєднують це з прихованими методами для контролю за інформацією. Знову звертаючись до аналітики від Freedom House і Brookings Institution, держави з гібридною цифровізацією підвищують зручність для громадян, пропонують інновації, але обмежують свободи, наприклад вираження поглядів, або, маніпулюють простором та застосовують засоби для нагляду. Тут метою є модернізація держави, а не демократизація, ці режими балансують між демократичною прозорістю і потребою контролювати населення. Яскравим прикладом є Об'єднанні Арабські Емірати, вони дуже активно запроваджують GovTech, штучний інтелект, але уряд контролює свободу слова, цензуриє та спостерігає для підтримки політичної стабільності. Також можна привести у приклад Сінгапур, там дані викриваються вибірково, а громадяни мають доступ до цифрових послуг. У Сінгапурі є значний державний контроль над ЗМІ, тобто держава сучасна, інноваційна, але зберігає контроль.

У висновку, ми бачимо, що цифровізація не гарантує демократизацію, це звісно великий потенціал і для політичної участі, і для підвищення прозорості, і для підзвітності влади, проте просто впровадження нових електронних сервісів не є розвитком демократії, все залежить від реальної відкритості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Coleman S., Shane P. M. *Digital Democracy: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*, PA : IGI Global, 2014. 1200 с.
2. Noveck B. *Smart Citizens, Smarter State: The Technologies of Expertise and the Future of Governing*. Cambridge, MA : Harvard University Press, 2009. 288 с.
3. Diamond L. *Ill Winds: Saving Democracy from Russian Rage, Chinese Ambition, and American Complacency*. New York : Penguin Random House, 2019. 432 с.
4. Farrell H., Newman A. *Of Privacy and Power: The Transatlantic Struggle over Freedom and Security*. Princeton, NJ : Princeton University Press, 2019. 352 с.

5. Feldstein S. The Road to Digital Unfreedom / S. Feldstein // *Journal of Democracy*. 2021. Vol. 32, No. 1. URL: <https://www.journalofdemocracy.org/articles/the-road-to-digital-un>
6. Freedom House. *Freedom on the Net 2022: Countering an Authoritarian Overhaul of the Internet* / Freedom House. Washington, D.C. : Freedom House, 2022. URL: <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2022/countering-authoritarian-overhaul-internet>
7. Freedom House. *Freedom on the Net 2021: The Global Drive to Control Big Tech* / Freedom House. Washington, D.C. : Freedom House, 2021. URL: <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2021/global-drive-control-big-tech>.

ТИЩЕНКО ЮРІЙ,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 052 «Політологія»

навчально-науковий інститут психології та суспільних наук

Науковий керівник: **ПРОНОЗА ІННА**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри політичних наук і права

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ

Політична участь громадян є одним із ключових індикаторів демократичного розвитку, адже відображає рівень залучення суспільства до формування політичних рішень, а також легітимність політичних інститутів. В умовах глобалізації та цифровізації ця категорія набуває нового звучання. Якщо у другій половині XX століття головною ареною політичної участі були вибори, партії та масові рухи, то у XXI столітті провідну роль починають відігравати соціальні медіа, які відкривають для громадян нові інструменти мобілізації, самовираження та впливу на владу. Водночас це породжує виклики, пов'язані з інформаційним перевантаженням, кризою довіри до інституцій та посиленням поляризаційних тенденцій [5].

Класичне визначення політичної участі сформульоване у працях Г. Алмонда та С. Верби, які розглядали її як діяльність громадян, спрямовану на вплив на прийняття політичних рішень, безпосередньо чи опосередковано [4]. Подальший розвиток концепції здійснили С. Верба, Н. Ні та Дж. Кім, котрі виокремили різні моделі участі від голосування до контактів із представниками влади, роботи в партії чи громадській організації [10].

В українській політології Ф. Семенченко та В. Бортніков запропонували розрізняти політичну участь як непрофесійну діяльність громадян і політичне

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.